СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 105. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 7. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 105. Jersey City, N. J., Thursday, May 7, 1931. THREE CENTS.

ГОДІ ГОВОРИТИ ПРО СВІТОВУ ЕКОНОМІЮ І НЕ ПОЛІТИКУВАТИ

ВАШИНГТОН. — На нарадах Конґресу Міжнародньої Торговельної Палати порушено справу сплати репараційних довгів, економічну депресію, воєнні довги й упадок цін на срібло. Всі бесідники, котрі забирали голос, намагались держатися стисло економічної проблеми, але це не вдавалося. Бо в говоренню упадку цін на срібло треба було зачіпати англійську політику в Індії, а в звязку з воєнними довгами треба було торкнутися Злучених Держав, хоч їх, що правда, не названо по імени.

ЗВАЛЮЄ ВСЮ ВИНУ НА БІРЖУ.

ВАШИНГТОН. — Мелвин А. Трейлор, президент „Ферст Нешенел Бенк оф Шикаґо", твердить, що добробут 120,000,000 мешканців зависить від примхи біржевих спекулянтів, котрі є причиною економічного безголовя.

Трейлор каже далі, що світ знайшовсь у важкім економічнім положенні, бо злегковажив собі певні наукові економічні засади і то з причини амбітних, захланних одиниць, котрі гнали за величезними зисками.

МЕЛОН ОБОРОНЯЄ КАПІТАЛІСТИЧНУ СИСТЕМУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар Мелон є тої думки, що теперішня, т. зв. капіталістична система є зовсім добра, бо вона піднесла життєву стопу й піднесе її цілком певно ще вище. Мелон твердить, що теперішньої кризи не можна позбутися якимись скорими радикальними реформами. Він твердить, що економічну рівновагу приверне індивідуальна ініцятива, а не уряд чи якась економічна установа з диктаторськими правами. Найважніша справа є тепер та, щоби дати людям роботу. А ціни на товари мусять знизитися до такого степеня, щоби і менце засібні могли купувати.

КУПЕР ЗА ТОРГОВЛЮ З СОВІТАМИ.

ВАШИНГТОН. — Полковник, Гю Л. Купер, президент „Американ-Рошен Чембер оф Комерс", видав відозву, в якій взиває делеґатів Конґресу Міжнародньої Торговельної Палати, щоби заявилася за знесення обмежень щодо торговлі з совітами.

Купер каже, що Росія спроваджувала би річно товарів вартости $3,000,000,000, якби між нею й іншими державами істнували нормальні відносини. Досі за пятилітки спровадили совіти товарів на суму $1,000,000,000.

ПОЛІТИКА В ШКОЛІ.

НЮ ЙОРК. — „Сіти Аферс Коміті" виступив з дуже гострою критикою діяльности „Ди Ню Йорк Сіти Борд оф Едюкейшен". Закидується мейорови Вокерови, що він знає добре лихий стан нюйорського шкільництва, але не робить ніяких змін, бо учителів не назначується в Ню Йорку по здібностям і знанню, але тільки тих, хто має за собою „політичні плечі". Наслідок того такий, що шкільний суперінтендент не відповідає свому становищу, а в школах учать в такий спосіб, що діти не вміють навіть добре читати і писати. Комітет годиться перевести доказ правди.

ЗРЕОРҐАНІЗУВАЛИ СПОРТ В УНІВЕРСИТЕТІ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, подає, що переведено цілковиту реорганізацію атлетичного відділу університету. Його управу віддано спеціяльному директорови. Спорт підлягатиме тростісам, а ковчі будуть оплачувані нарівні з професорами. Видатки будуть покриватися головно з фундацій, а тимсамим спорт не буде залежний від збору при атлетичних змаганнях.

ПИШУТЬ ЗАБОГАТО ПРО ЗЛОЧИНИ.

ЕШЛЕНД (Огайо). — Д-р Морис Калдвел, професор соціольоґії в Ашленд каледжі, виступив проти надмірного писання по часописах про кримінальні злочини. Він каже, що більша часть часописів присвячує денно одну третину першої сторони часопису на описи ріжних кримінальних злочинів. А з таких новин нема ніякої користи.

ХТО РОБИТЬ, ХАЙ КУПУЄ.

ВАШИНГТОН. — Секретар праці Довк добачує одинокий вихід з економічної депресії в тім, щоби ті, котрі роблять, купували як найбільше.

ЗАПОВІДАЄ ДОБУ ТЕЛЄВІЗІЇ.

НЮ ЙОРК. — Давид Сарноф, президент „Рідіо Корпорейшен оф Америка", подає, що в найближчих роках телевізія буде звичайним явищем. Вже в слідуючім році побудують кілька стацій для передачі.

МАСОНИ І СВІТОВИЙ МИР.

НЮ ЙОРК. — 2,000 осіб взяли участь в обіді, влаштованім з нагоди 150-літньої річниці масонської льожі „Стейтс Гренд Лодж".

У виголошених з тої нагоди промовах підчеркувано масонські змагання для вдержання світового мира.

ВОЄННИЙ СТАН В КИЇВІ Й ОДЕСІ.

По вісткам польської преси політичне положення на Україні знов загострилось. У Київі й Одесі совітська влада примушена була завести воєнний стан. По подавленню військового бунту і розформуванню перекопської дивізії прислали в Одесу сибірські стрілецькі полки. І в Київ післали три полки з Московщини. Червоноармійці української національности перекинені в глиб Росії і в середню Азію.

МІСТО З ДИСЦИПЛІНОЮ.

Львівське „Діло" пише: Довідуємося, що редактор ґімназії в Золочеві, проф. Бира, дав розпорядок, згідно з яким усі ґімназійні учні й учениці мають обовязково кланятись на вулиці старості і командантові ґарнізону. Може незабаром треба буде обовязково кланятись і командантові поліції? Все можливе!

АРЕШТУВАННЯ ВИЗНАЧНОГО КОМУНІСТА В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

З Москви повідомляють, що тамошні власти арештували члена всесоюзної ради радянських професійних союзів, Рощина. Арештування Рощина викликало велику сензацію в Москві. Офіційний комунікат каже, що Рощин удержував постійні взаємини з закордонною ґрупою соціялістів-меншевиків, і що він причинився до зросту тайних меншевицьких ячейок серед радянських робітників. Справу Рощина розглядатиме колеґія ДПУ.

ТЕРОРИСТИЧНА ОРҐАНІЗАЦІЯ В ЛЕНІНҐРАДІ.

Аґенти ДПУ викрили в Ленінґраді терористичну орґанізацію, яка ставила собі за ціль переводити експропріяції в державних банках і нищити залізничі шляхи. ДПУ арештувало кілька осіб під замітом приналежности до цеї орґанізації.

І ТАКЕ БУВАЄ.

Сербська преса подає, що в Константинополі живе 138-літній Турок Гаді Ахмед. Цей старушок перед 10 роками оженився пятий раз і за рік по шлюбі його жінка привела на світ сина, так що в 128-мім році життя Гаді Ахмед був батьком.

АВАНС ЛЬВОВА.

Останніми літами по ріжних краях Европи принялася мода творити великі міста. Стається це деколи не так шляхом дійсної розбудови цих міст, як шляхом прилучення поблизьких громад до давного міста. За цим подихом моди пішов теж Львів. З днем 1-го квітня прилучено до нього ось такі підміські громади: Клепарів, Голоско, Замарстинів, Знесіння, Кульпарків, Сигнівку, а також частини громад: Білогорща, Кривчиці і Козельники.

Через прилучення цих громад простір міста Львова збільшився з 31.4 кв. км. на 66.9 кв. км., зновжеж населення міста зросло до 300 тисяч мешканців.

В звязку з цим побільшенням поділено місто на 9 дільниць (досі було 6 дільниць).

Адміністрацію виконуватимуть міські дільницеві уряди. Їх компетенція буде ширша ніж компетенція дотеперішніх дільницевих комісаріятів.

МАСОВІ АРЕШТИ НА УКРАЇНІ.

Совітська телеграфічна агенція „Тасс" доносить з Москви, що в Харкові арештували 70 осіб, котрі занималися спекуляцією харчів. Всіх арештованих заслали в Сибір. Між засланими є багато визначних представників місцевої інтеліґенції.

Совітські власти твердять, що причиною масових арештів є спекуляція. В дійсности мається справа інакше. Причиною масових арештів і заслань є націоналістичний український рух.

ДО ЧОГО ВОНО ДІЙДЕ?

Союз Народів опублікував статистику самовбивств у 1930 році. Виявляється, що найбільше самовбивників є на Мадярщині, бо аж 27 на 100,000 населення, далі йде Чехословаччина (26 на 100,000), відтак Німеччина, де на 100,000 населення на рік було 23 самовбивників, в Австрії 22, в Франції 17 на 100,000. В цілій Европі, окрім СРСР, скінчило життя самовбивством 50,000 осіб. Все це за один рік.

ЗАВОРУШЕННЯ НА КАВКАЗІ.

Офіціяльна совітська вістка доносить, що в північній части Кавказу комуністи вирізали велике число українських і грузинських робітників.

Слідство виявило, що між ріжноплемінним населенням Кавказу існує незвичайна ненависть до робітників-комуністів з Великоросії. Анкета встановила, що місцеві совітські власти терпіли всі насильства над робітниками інших національностей.

В районі Абхазії на Кавказі вибухли в ріжних місцях частинні повстання. Ґрупа селян атакувала карні відділи ГПУ. Підчас цього нападу вбито шістьох аґентів ГПУ.

Орґанізатор цього повстання, Манассіян, втік у гори. Там захопила його тайна поліція разом з девятьма товаришами і розстріляла на місці.

ГАБСБУРҐ У ЧЕСЬКІЙ СТОЛИЦІ.

Французькі і чеські часописи принесли дуже цікаву вістку. Принц Сикст Бурбонський всів у літак, щоби полетіти до Праги. Цей принц є братом бувшої цісаревої Зити і він був у світовій війні аґентом західних держав у ціли розбиття австро-німецького союза. Що він летить до Праги, де концентруються всі нитки політичних аґітацій проти австро-німецького митного союза, не дивує нікого. В бельгійських кругах побоюються, що принц має певні надії на здобуття королівської корони. Що робить габсбурський принц у чеській столиці?

ЩО ҐАНДІ РАДИТЬ ІНДІЙЦЯМ.

Тепер, як Магатма Ґанді підписав мир з Великою Британією, то він виріс в Індії на ще більшого чоловіка славою, ніж був досі. Отже до славних людей звертається публика за їх думками. І так питались Магатму Ґанді, що він радить Індійцям. А Ґанді відповів: 1) Не говоріть неправди. 2) Не лайтесь. 3) Не куріть. 4) Не їжте солодощів. Один молодець спитав його: А що думаете про чай? — Можете пити чай, сказав Ґанді, але з ріки Сабарматі. (Ріка Сабарматі це свята ріка в Індії).

ЩОСЬ НА ВЗІР СТАРОГО ЙОСИФА II.

Болгарський король Борис позволив собі опустити свій королівський замок і поїхати в супроводі його брата Кирила й адютанта в північну Болгарію, відому зі своїх бандитів. У селянських домах вони ночували, слухали того, чим цікавилися, й не зрадили свого походження. Здається, що король Борис іде за взором старого австрійського реформатора Йосифа II.

НАСЛІДКИ СЕНЗАЦІЙНО-КРИМІНАЛЬНИХ ПОВІСТЕЙ.

В Антверпії відбулася кілька днів тому розправа проти 4 малолітних хлопців у віці від 8—11 літ. Вони, начитавшись сензаційно-кримінальних повістей, приготовляли і виконували ріжні напади та крадіжки. Провідником тієї „банди" був 8-літний хлопчина. Трох хлопчаків засудили на дім поправи, одного звільнили. Подібний процес має внедовзі відбутися в Брукселі проти 10-літнього хлопця і товаришів. В звязку з тими процесами в Бельгії заборонили кольпортувати сензаційно-кримінальні повісти, бо вони мають деморалізуючий вплив на молодіж.

ЗАСУДИ ЗА ПІДПАЛ НА УКРАЇНІ ЗА ЗБРУЧЕМ.

Польські ґазети пишуть, що недавно большевицький суд на Україні судив 9 селян за підпали. Вони нібито підпалили 26 комуністичних господарств. Головного обвинуваченого, Федора Онищенка, і двох інших засудили на кару смерти, а шістьох на кару вязниці від 8 до 10 літ. З яких місцевостей походять ті селяни, ґазети не пишуть.

УТЕЧА ВІЙСЬКОВИХ ВЯЗНІВ.

З Крайови доносять телеграми, що з місцевої військової вязниці втекли 4 вязні. Вони заткали уста воякови, який стояв на стійці. Вояк умер в наслідок удушення.

СТРІЛЯЮТЬ ДО КОМУНІСТІВ.

В Москві на білоруській стації дня 1. квітня невідомий терорист убив команданта військового відділу, що пильнував стації, визначного комуніста Меклєра. Вбивника не знайшли.

ЗГОРІЛО 24 ГОСПОДАРСТВ.

В селі Вонєи, седлецького повіту, пожежа знищила 24 господарств з живим і мертвим інвентарем. Причина пожежі невідома.

ВПЛИВ ТЮТЮНУ НА ТВОРЕННЯ РАКА У СВІТЛІ НОВІТНЬОЇ НАУКИ.

На днях оголосив проф. д-р Ф. Блюменталь висліди своїх довголітніх дослідів над причинами повстання недуги рака. Наводячи ріжні причини рака, звертає проф. Ф. Блюменталь увагу й на тютюн та каже дослівно: „Найважніще, щоби тютюну не жувати ані не ликати, бо в ньому теж находяться субстанції, що дражнять тканини людського тіла і в певних обставинах можуть мати трійливі наслідки, а навіть побуджують розвиток рака". Отже найкраще ані не жувати ані не курити тютюну. Одначе, як хто вже не може ніяк відзвичаїтися від того шкідливого налогу, то, курячи, нехай бодай не затягається тютюновим димом.

НЕВІДРАДНЕ СТАНОВИЩЕ КОМУНІСТИЧНОЇ ПЯТИЛІТКИ

НЕ ЗНАЮТЬ, ДЛЯЧОГО БУДУЮТЬ ФАБРИКИ Й ДНІПРЕЛЬСТАН.

МОСКВА (СССР). —Кореспондент ґазети „Шикаґо Трибюн" подає, що большевики дуже занепокоєні невдачами їх соціялістичного будівництва промисловости, як вони кажуть „пятилітки". Вже багато визначних комуністичних діячів отверто заявляють у пресі й на зборах, що їх пятилітка провалилася.

Найбільше невдач терпить пятилітка від недостачі палива та від розвалу транспорту, а це головні двигуни пятилітки. Нічого не пособляють ріжні суди над „вредітелями" та розстріли людей, що особливо практикується часто на залізничих шляхах. Назагал у Росії залізниць мало, порівнюючи з величезною територією, старі паротяги зовсім попсулись, а нових годі купити за кордоном у відповідній скількости. Разом з тим пляни пятилітки кладуть на залізниці все більші й більші завдання.

В Донецькому басейні здобування вугля ледви виконується на 50% плянів пятилітки. Робітництво задля неймовірно тяжких умов тікає з майнів і тому там істнує хронічна недостача робітників. Большевики вже почали розуміти, що багато деяких підприємств, котрі вони тепер будують по своїм плянам пятилітки, їм зовсім непотрібні. Навіть коли вони будуть закінчені, то тоді буде ще гірше, бо доведеться їх утримувати без потреби. Вироби їх не матимуть збуту ні всамій Росії, ні за кордоном. Деякі підприємства будуються в таких районах, де нема для них ні сировини для виробу, ні палива.

Навіть величезне комуністичне підприємство на Дніпрі, гребля та електрична силова стація, Дніпрельстан, буде довгі часи лишатися не використаним, хочби будова була й закінчена. Ні один большевицький „пятилітчик" тепер не може сказати, длячого властиво ця стація будується, бо в її районі нема ніяких великих промислових підприємств і не передбачається по комуністичним плянам будови таких підприємств, які використувалиб енерґію електровні на Дніпрі.

Таксамо й механізація сільського господарства не вдається. Уряд не може доставити для сільських тракторів нафти, оливи й запасових частин. Крім того не вистарчає тракторів для виконання пляну посівів, а ті, що є, псуються з браку фаховців. Отже й тут пляни пятилітки провалюються.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ВВИВСТВА ХОРВАТСЬКОГО ПРОФЕСОРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — 18. лютого на вулиці Загребу вбито хорватського професора, Міляна Суфлея. Влада повідомила, що вбийника не знайдено, а разом з тим змусила як найскорше поховати професора й заборонила давати оповістку про похорон. Крім того всі телєграми з висловом співчуття родині вбитого влада сконфіскувала.

Тепер професор Айнштайн та німецький новеліст Генрих Ман звернулися з листом до інтернаціональної Ліґи Прав Людей, якої головна кватира міститься в Парижі, щоб Ліґа піднесла свій протест у справі вбивства професора Суфлея. Айнштайн і Ман подають у свойому листі факти, які свідчать, що влада знає вбийника, бо вбивство було зорґанізоване при участи воєнного команданта міста Загребу, Марковича, та патріотичних югославянських орґанізацій. Убийником був сербофіл Юкич.

РЕКОРД БЕЗМОТОРОВОГО ЛЕТУ.

МІНХЕН (Німеччина). — Молодий німецький летун Гренгоф перелетів на безмоторовому літаку з Мінхена до міста Каден у Чехосговаччині. Таким чином він перелетів без зупинки 165 миль. Дотепер був найбільший рекорд лету на безмоторовім літаку 101 миль, а здобув його також німецький летун, Кронфельд.

РИМ ПРИЗНАЄ ЕСПАНСЬКУ РЕПУБЛИКУ.

МАДРИД (Еспанія). — Стало відомо, що Ватикан дав приватні інструкції церковним авторитетам в Еспанії, щоби вони не виступали більше за реставрацію монархії. Ватикан уважає, що в Еспанії тепер нема надій на поворот монархії, а тому церква повинна погодитися з установленням републики.

Ватикан радить церковним достойникам в Еспанії орґанізувати біля себе клерикальні елементи, щоби з них утворити клерикальну політичну партію, подібну тій, що тепер істнує в Німеччині чи в Австрії.

ПРОТИ НІМЕЦЬКО-АВСТРІЙСЬКОГО ЗБЛИЖЕННЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — На засіданню малої антанти ухвалено резолюцію-протест проти митного порозуміння, яке наступило між Австрією й Німеччиною. Держави малої антанти заявляють, що вони будуть домагатися поставлення питання економічного союза цих двох держав на вирішення ґаґського трибуналу, який має вирішити, чи воно не являється порушенням істнуючих мирових договорів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110, of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
Full year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАДИ ПОШИРЕННЯ ПРАВДИ

"Polish Atrocities in Ukraine", книжка про останні польські звірства в Галичині, видана заходами Обєднання, а зредагована Омеляном Ревюком, не є звичайною пропагандою, яка має на цілі тільки розголос українського імени, української справи, чи української кривди.

Книжка ця змагає до того, щоби висвітлити одну важну, не тільки для Українців і Поляків, але й для цілого культурного світа подію, себто справу польської „пацифікації" в Галичині. Вона хоче представити її в безсторонім, правдивім світлі й тільки тому подає так богато чужих матеріялів, до польських включно.

Справа, задля якої поведено з боку польського уряду „пацифікацію", є актуальною не тільки в Польщі, але і в інших краях. Бо, примірон, італійські фашисти мають теж до діла з терористичною акцією Полудневих Славян. Методи, яких уживав польський уряд для спинення саботажів, є теж загального значіння, бо тут ходить о те, чи за діла одиниць можна потягати до збірної відповідальности тисячі невинних людей.

Події, які сьогодні панують на українських землях під Польщею, можуть повторитися в тій чи іншій формі в Італії, Еспанії, Чехословаччині, чи в інших краях. Вони не мусять повставати конечно на тлі національнім, але також на тлі соціяльнім. Отже вже з того боку справа польської „пацифікації" в Галичині набирає ширшого. загального значіння.

Ця книжка не зібрала всього матеріялу, звязаного з „пацифікацією", бо це в теперішніх обставинах прямо неможливе. Але зібрано в ній такий матеріял, який матиме тривке значіння на довгі літа, який буде можна використати при ріжних нагодах тоді, коли забудуться вже деякі подробиці цеї трагедії, коли не буде під рукою зізнань свідків і голосів чужинецької преси. Ті прогалини виповнить ця книжка на довгі часи.

Зладжена вона в такий спосіб, щоби виказати перед кождою культурною і шануючою людскість та право людиною шкоду, яка повстане для цілого людства, якщо воно дасть право горожанства таким диким методам правління, яких уживає польський уряд супроти Українців в Польщі.

Книжка та не є навіть українським протестом, а тільки протестом ріжних людей, ріжних країв і ріжних народів в обороні незаконно й невинно скатованих людей. Вона протестує фактами, числами і чужинецькими, а між ними і польськими голосами.

МИТРОПОЛИТ АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ ПРО ОБРЯДОВІ СПРАВИ

Божою милостю і Благословенням Апостольського престолу Митрополит Галицький до духовенства Галицької Провінції.

—o—

Дві преважні події у розвою нашої Церкви, які зайшли в останніх часах, приневолюють Нас забрати голос у справі, яка не лише мусить у високім степени займати всіх священиків нашої Провінції, але від якої правильного поставлення просто залежить ціла будучина нашого обряду і ціла праця, яку за помічю Божої Благодати будемо могти сповнити в ділі повороту наших відлучених братів на лоно святої Католицької Церкви.

Першою подією є назначення Апостольского Візитатора для всіх парохій східного обряду в границях Польщі (з виімком нашої Церковної Провінції) в собі Преосв. Кир Николая Чарнецького, монаха Конгрегації Св. Ізбавителя (Редемптористів), б. священика нашої Церковної Провінції. Це назначення Апостольського Візитатора, як не менше вибір особи, якій Святіший Отець той преважний уряд поручив, уважаємо за новий і великий доказ прихильности Христового Намісника для нас.

Сам факт, що Святіший Отець хоче бути безпосередно якнайкраще поінформований про весь стан Унії в Польщі, є для нас усіх великою потіхою і потверджує у нас надію, що справа св. Унії буде через Апостольський Престіл так поставлена і розвязана, як цього вимагає дійсне добро нашої Церкви та нашого народу.

Преосв. Николай є монахом всецілю відданим справі Унії, чоловіком, що від давна працює поза границями нашої Церковної Провінції, який по Божому розуміє потреби і трудности унійностичної праці серед українського та білоруського народу і без сумніву зуміє достойно сповнити порученій собі уряд Візитатора.

Уряд його, як сказано, не відноситься до нашої Церковної Провінції і тому, хоч висловлюємо радість з Його назначення, не маємо можности висказувати надії чи бажання, що новий оборот розвою Унії в Польщі обернеться в хосен і нашої Церковної Провінції.

Участь наша в справі Унії поза границями нашої Провінції не зміняється через назначення Апостольського Візитатора і не є правдоподібним, щоби в короткім часі змінилася. Справи нашої Церковної Провінції належать у Римі до компетенції Конгрегації для Східної Церкви, а справа Унії в Польщі, поза границями нашої Провінції, належить до компетенції Комісії, названої „Про Русія", себто для всіх територій, що належали колись до російського царства.

Однак назначення Візитатора чоловіка, який перед вступленням у монаший чин належав до духовенства нашої Церковної Провінції, є подією дуже відрадною для всіх нас, але й подією, що змушує нас до провірення умовин, під якими ми зможемо колись причинитися до повороту до церковної єдности відлучених наших братів на Волині, Підляшу, Поліссю та Білорусі.

Преосвящ. Николай належав усе до тих священиків, що вміють як слід оцінювати традиції Унії і працю довгих поколінь нашого духовенства в цій справі, що ясно розуміють, як цінні і важні є ті традиції Унії, які свято зберігають усі наші обряди, церковні і національні звичаї, спадщину перших століть християнства в пашому народі. Преосв. Николай був усе обрядовцем найліпшого зразку, привязаним до всіх традицій, оцінював їх значіння, але й розумів їх зглядну вагу чи вартість у душпастирській праці. Коли вже як монах був з монашого послуху призначений до праці на Волині, відразу, разом зі всіми братами Конг. Св. Ізбавителя, вмів у всіх обрядах пристосовуватися до потреб народу, для якого мав працювати. Зрозумів, що деякі наші новіші галицькі звичаї є того роду, що цій праці могли би пошкодити.

Другою подією, для нас вельми важною, є те, що автентично довідуємося, що в Римі признали за доцільне заховувати східний обряд у цілости поза границями Галичини, а галицьку обрядову форму узнали вузькою і невідповідною до праці між православними.

Ми знали, що місіонарі Ч. Св. Ізбавителя, які від давна на Волині працюють, заховували все якнайвірніше і якнайстаранніше всі обряди так, як вони були в краю заховувані духовенством і народом Волині, не впроваджуючи в нічому найменшої навіть з тих змін, які від часів Унії законами і без законів були в нас запроваджені.

Чи Отці Ч. Св. Ізбавителя йшли в цій справі за вказівками, даними собі з Риму, чи ні, цього Ми не знали. Хоч їх праця була дуже близькою Нашому серцю, Ми з принципу до неї не мішалися, не маючи, після заключення Конкордату до цього ніякого канонічного уповаження і не хотячи якоюнебудь, навіть доволеною, участю стягати на себе чи на них якенебудь підозріння. На кожний випадок Отці Чина св. Ізбавителя, приміняючися на Волині у всім до місцевого обряду, уживаного в церквах т. зв. православної церкви, поступали правильно і не могли й не повинні були інакше поступати навіть, колиб не мали ніякого розпорядку чи вказівок з Риму. Католицька наука, будучи наукою Христового Євангелія і вселенської Церкви, є всесвітньою наукою, призначеною для всіх народів і всіх часів і проповідники цієї науки, може більше на Сході, ніж денебудь інде, мусять вистерігатися цю Христову науку лучити чи вязати якиминебудь принципами національними чи обрядовими. Кажемо, більше на Сході, ніж денебудь інде, бо саме найбільше східним людям і східним церквам і народам, вихованим через ті церкви, бракує того зрозуміння вселенськости Христової науки. Їм видається, що лиш їх форма є правдивою формою Християнства і що католицизм у сущности своїй є звязаний з обрядом латинським і з Заходом. В їх поняттi стати католиком не є тим, чим воно в дійсности є: приняти вселенську науку Христа і признати вселенську власть Папи, але приняти обряд западний, а до того й якусь западну народність. У наших сторонах стати католиком є для православних — стати Поляком.

Перша річ, щоби їх до Католицької Церкви наблизити чи приєднати, є допровадити їх до того, щоби зрозуміли, що не треба їм нічого змінити зі своїх церковних чи обрядових чи національних традицій та звичаїв, що можуть стати католиками, заховуючи у всім свої обряди так, як їх досі заховували, без ніяких змін.

Такий був усе спосіб поступовання Риму супроти всіх східних людей, що піддавалися Апостольському Престолови.

Однак східні, після того, як приймуть вселенську віру і піддадуться власти вселенських Архієреїв, заховують часом щось з ложних понять, які мали перед зєдиненням (в дисунії). Вони часом ще вважають, що латинський обряд в цілости або в частині є злученим в суті з католицькою зірою. Під впливом такого самого ложного поняття деяких католиків і латинників, що живуть між східними і всіми силами хотять тим східним накинути або цілий або бодай частину латинського обряду, східні католики задержуються наче в половині дороги і так, як то робили в дисунії, так само і в унії лучать з католицькою наукою деякі дрібні звичаї, приняті ... Тим дрібним звичаям можно надають, не по-католицьки, догматичне значіння і тим собом судять про обряди і людей не по-католицьки.

Якщо між тими, що визнали вже власть вселенського Архієрея і приняли вселенську віру, між католиками, яких ... нятами чи упітами називають, виробляється думка, що до сущности їх злуки з Римом належать і деякі обрядові форми, приняті з латинського обряду так, як — згідно з ... стійною думкою дисунітів — східний обряд належить до суті дисунії, то така їх думка що випливає з ложного ... ложного поняття, немов би ... ряд латинський в суті до ... толицької Церкви належ... відповідає ані духові Ка... лицької Церкви відносно ... східних, ані католицькому духові ... східних.

І ця помилка є, видай, ... більш суттєвою у всіх ... унітів. Вони нераз, не розу... ючи католицького духа і Ка... толицької Церкви, піддаю... впливам латинського обр... або національних поня... звичаїв якогось західного ... роду і починають поволі ... жати, річю якогось догмати... ного значіння звичай відмов... ти три рази „Богородице Д... во" після Служби Божої ... щось подібного. Очевид... вони таким чином роблять ... рикатуру з католицької д... рини і той ложний суд ... вадукоть у цілу працю ...

(Конець буде)

П. Котович.

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО

(3)

Стан здоровля на селі значно підупав: поішесті, викликані особливо горожанською війною, підточили народнє здоровля. Голод, хронічне недоїдання, як наслідок надмірної большевицької експльоатації села, постійний брак медикаментів і заміна їх сурогатами „власного виробу", недостача медичного персоналу, та загалом зниження життевого рівня, — не могло не відбитись негативно на стані народнього здоровля.

Правда, за світової війни хірургія значно розвинулась, бо було надто богато матеріялів для досвідів, тож тепер на Україні посунулась наперед терапевтика. Це єдина „компенсація" за сумний безрадний стан народнього здоровля*).

Так, в коротких рисах, виглядало село за доби НЕПи та на передодні колективізації. Перший гін села до піднесення добробуту був брутально спинений владою: несподівано зріс податковий тягар більше, як втричі.

Податкова система набрала невиразних, хаотичних форм. Крім „єдиного" сільсько-господарського податку брали „самообкладання" в розмірі 50—100% „єдиного" податку, податок на телефонізацію району, на радіофікацію, до цього долучалося силуване розповсюднення облігацій ріжних „позик", диференційний пай у кооперативу і т. д. Ніхто не знав, чи він вже розрахувався з державою, скільки він мусить платити... перестали існувати певні норми, ба навіть обекти податкового обкладання, — все залежало від того, чого хоче „ліва нога" завфайфін-віддідом.

Уже в 1928 році селянство на це відповіло зменшенням посівної площі, розпиленням і частковим знищенням худоби. Почався виразно кидатись у вічі поступовий занепад, деградація сільського господарства.

Катастрофа настала щойно на початку 1930 р., в добі колективізації.

Цілий південь України належав до смуги суцільної колективізації. В кожне село приїхав спеціяльний комісар, який і перебрав фактично владу в свої руки. Сільради разом з головою стали німовби десятниками при комісарі. Всіх селян записали в колективи, комсомольці ходили з хати в хату й описували маєток. На селі почали нищити маєток: селяни вирізали буквально всі свині, телята, ялівки, майже всі вівці. Різали й дійні корови.

Коней всі кинулись продавати, але ніхто їх не купував. Ціна коняки була 3—5 карбованців, а шкіра коштувала 15—20 карбованців. Нищили багато коней і продавали шкіру. Якби не любов до своєї худоби, яка властива всім селянам, в часі цієї „колективізації" все булоб знищене. Знищено й так мабуть більше половини всієї тяглої сили, до того посівна площа катастрофічно зменшилась, на переліглах розплодилась маса хавраxів... Словом, Україна тепер зруйнована більше ніж після революції...

Поруч з „колективізацією" переводився нечуваний терор. З України лише через Харків і Київ вивезено було на каторгу понад 220,000 селян, так званих куркулів.

Село стероризоване арештами, „розкулачками" (що було звичайним грабунком серед білого дня), висилками на каторжні роботи, цілком обезсилене, але мимо того, доведене до розпуки, хапається за терор, ба місцями (як на Кубані) піднімає повстання.

Цікаво, що большевики забрали у селян навіть мисливську зброю; в порівнані з новітніми досягненнями в галузі військової техніки мисливські рушниці не є фактично зброєю в повнім розумінню цього слова, але ці рушниці, як фікція зброї, могли би ти організуючим чинником всяких заворушень, і їх воліли забрати.

Між радянською владою, між компартією і селянством тепер така прірва, така безодня ненависти, що її не здолати нічим. Терор, що намагається засипати цю прірву трупами селян і інтелігенції (яких розстрілюють без голосних процесів), лише поглиблює цю прірву.

Між горсткою здеморалізованих большевиків і масами тероризованого села ведеться жорстока війна, війна на знищення ворога. Не трудно передбачити її вислід: селян знищити не можна, тож будуть знищені большевики.

Війна ця ведеться на господарському полі, але спорадично, особливо за останній рік, все частіше й частіше набирає характерного забарвлення громадянської війни.

Можна з певністю твердити, що з упадком большевиків на Україні буде неможливою вже ніяка чужонаціональна влада.

І щойно тоді українське селянство, в своєму творчому ентузіязмі переможе руїну, забуде часи лихоліття й дочекається добробуту.

(„Село").

*) Що радянська преса з гордістю підкреслює „свої" досягнення на полі терапевтики, це цілком зрозуміло. Сумно, що деякі поважні українські органи (напр. „Діло") так само не ці того, які лиснів не коляринуть цими „досягненнями". Це нагадується за трох сосен лісу не бачити. — П. К.

— Хтось вас добре обманув на тім образі Рембрандта! Образ не має навіть пятьдесять літ!

— Мені не залежить на лі... тах! Щоби був лише правдивий Рембрандт.

Бата Кіндаі Амгоза
Іб Льо Баголя.

ЗЕБРА, ЛЕВ І ЛЕОПАРД.

(Муринська казка).

Колись давним давненько жила в пралісі стара зебра. Була застара, щоби могла мати молоді тай занадто погана, щоби приставати з молодими зебрами свого племени. Зате була мудра.

А треба вам знати, що зебра є все ніжне і лагідне сотворіння. Ніколи нікому не робить прикрости. Найбільше боїться льва та леопарда. Одного дня, як усі звірята напоїлися, ця нещасна стара зебра сіла й стала плакати, бо її відрікся її рід. Коли вона так заводила над своєю гіренькою долею, надбіг лев і поклепав її по спині. Мати-зебра так злякалася, що аж скрикнула. Лев засміявся та сказав:

— Ти зовсім як твій рід. Боїшся і верещиш, ще заки хто тебе торкнувся. Що робиш тут сама?

Зебра, дрижучи від ніг до голови, розповіла льві свою долю. Лев відповів:

— Ба, коли твій рід не має з тебе ніякого пожитку, то, гадаю, краще буде, як я зїм тебе. Подумай, яка то честь буде для твого роду, що справиш такий гарний пир твойому цареві.

Зебра давай просити льва, щоби дарував їй життя. Лев лише насміявся з неї та сказав:

— Ти повинна бути горда з зебро. Я вратував вас від льва того, що я перестеріг тебе, що хочу зїсти тебе, а не підкрався до тебе та не вбив тебе несподівано, так як це зробив би хитрий леопард.

Саме в цю хвилину переходив туди леопард і каже до льва:

— Так, це по твойому, сміливий царю, що застрашуєш невинні жінки та діти. Коли ти такий хоробрий, як чванишся, то чому не виберещ собі когось, хто тобі міг би відповісти, а не використовувати слабосилих?

Потім леопард скочив на льва та вбив його.

Зебра подякувала хороброму леопардові та збиралася йти далі. Сказала, що рада буде, як стріне знову леопарда. А леопард відповів:

— Зажди хвилинку, пані ... лише тому, щоби потім самому вгоститися вами.

Зебра вже знала, що то прийшла її остання година та що ніякі благання не вратують її. Тому сказала:

— Признаю, пане леопарде, що лев боягуз, одначе ви не ... коли не вихіснуєте слабших від себе. І хоч ви вратували мене від боягуза леопарда, то ви найпідліший боягуз, бо ви ... чесноти зробили злочин.

Потім леопард зїв зебру.

Кропивняк жде терпеливо в зимі у бучерні на чергу. Вкоп... різник питається його:

— Що ви дістаєте, пане ...

— Здається, що катар ... повідає Кропивняк.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ЮДІВ-УГОДОВЦІВ.

Коли Юда зрадив Христа, то [illegible] повісився з грижі совісти. А між нами є люди, які зраджують народну справу і ще в почестях ходять. А свій є гірший ніж чужий. Тому неможливо нам мовчати, коли бачимо як дехто торгує нашою [illegible]. Для нас повинні бути мертвими ті всі, що розкладають нашу душу, що відбирають охоту до дальшої боротьби і віру в слушну нашу справу і нашу побіду. Такі люди [illegible] хрунів і зрадників. Вони самі не мають віри в наші сили і підкопують ту віру в тих, що її мають.

Тому відгородімся від таких людей, бо вони копають нам гріб.

Дмитро Стадничів,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ЗНОВУ „СВОБОДА" ВИННА!!

Передрукувала „Свобода" за старокраєвим часописом „Діло" Пастирський Лист еп. Хомишина, щоби кождий сам прочитав і осудив зміст „того Листа".

А тепер чую, що між „овечками" пускають голоси, що „Свобода" написала неправду, що еп. Хомишин великий патріот і дуже розумний політик.

Я не розумію, як може знайтися по славній „пацифікації" такий Українець, що міг би виправдати еп. Хомишина за його проповідування такої льояльности до Польщі, що ми мусимо старатися зробити Польщу сильною державою.

Той, хто таке проповідує, перестав бути сином нашого народу. Епископ Хомишин для нас не істнує. І не „Свобода" тому винувата, а винен сам епископ, що мішається до політики і не маючи сам віри в силу, слушність і побіду нашої справи, розбиває нас і виписує те, що використовують вороги для дальшого поневолення нашого народу.

Петро Лобур,
Дітройт, Міш.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Перша нагорода на контесті.

Не можна пропустити мовчанкою успіхів нашої Мандолінової Оркестри за минулий тиждень.

Концерт в Y. W. C. A.

В четвер, 23. квітня, оркестра відограла повну концертову програму в Y. W. C. A. Auditorium на запрошення тоїж організації. Публика не була численна, але приняла нашу оркестру дуже тепло. Оркестра вперше виступала в повнім складі, маючи до розпорядимости три нових інструменти „тімпані", які дозволяли вжити більшої ріжноманітности в відтінках музичних і додали їй свіжости. Яко солісти з успіхом виступали Стелла і Мері Климців в дуеті, п. Юлія Сіновська і Мері Климців в сольоспівах та Мирослав Цицик, 12-літний скрипак.

Перша нагорода на контесті.

В суботу, 25 квітня, в 3-тій год. пополудні, оркестра виступала на контесті в Convention Hall. Змагалося 21 оркестри з ріжних міст 6 стейтів. Наші молоді музиканти перейнялися важливістю моменту і з повною серіозністю та чуттям відограли „Молитву" Лисенка і „Вітрогони" Ніжанковського. Рясні оплески великої авдиторії були нагородою. Зійшлися зі сцени і... порозходились, хто куди... Субота — вільний день і кожному з молоді хочеться використати його по свому. Діріґента Сорочинського викликано по справах до міста і на галі лишився лише один молоденький 14-літній музикант Володимир Татига, який і був єдиним репрезентантом Української Мандолінової Оркестри в той час, коли судді оголосили свій вирок: **„Першу нагороду Мандолінових Оркестр має дістати Українська Оркестра з Рочестер, Н. Й."**

Вечірній концерт в Convention Hall.

„В годині 7.30 вечером має грати оркестра в концерті і тоді отримати ту нагороду", — так сказав упорядчик контесту. Це було для нас несподіванкою. Заряджений був розшук музикантів і вечером в свій час і в повнім складі оркестра виступила, вже горда своєю перемогою. Грали дуже добре, а по виконанні програми діріґентови оркестри Л. Сорочинському доручено **срібну чашу.** По концерті був баль до 12-ої год. в ночі і підчас того балю прийшлось і музикантам і діріґентови вислухати немало похвал щодо своєї роботи.

Радіо.

Раділи нашою перемогою і директори радіо-стації W. H. A. M. і в неділю, 26. квітня, підчас нашої радіо години, від 5 до 5.30, оголосили цю радісну для нас подію через радіо до відома усім нашим слухачам.

Льокальний концерт.

Тогож дня, в неділю, в 7-ій год. вечером, відбувся концерт Мандолінових Оркестр в Литовській Гали для своєї української публики.

З успіхом вперше виступала молоденька оркестра, що лише пятий місяць як почала науку. При цій оркестрі з солями виступала молодь: співачка Анна Дорофей, скрипак Мирослав Цицик, мандоліністи Ольга Братусь, Михайло Колданський та Іван Климців. Також вперше виступив молодий помічник діріґента оркестри, Володимир Батрак, діріґуючи двома піснями.

Другий відділ складався з продукцій уже заслуженої оркестри, якої вихід слухачі привитали рясними оплесками. Кожний нумер користався великим успіхом, але особливо припали до душі слухачів „Вітрогони" Ніжанковського та овертюра з опери „Вечерниці". Щире прийняття також дістали п. Мері Климців і Іван Боднар (скрипак) за свої соля.

Кінцеві точки програми, виконані в сполуці молодшої і старшої оркестри, випали надзвичайно урочисто, особливо Лисенка „Молитва за Україну".

Тутже на сцені діріґент звернувся до своїх музикантів з коротким та щирим словом; видав потрібні розпорядження щодо наступної роботи і попрощав свою молодь на два тижні, бо по концерті мусів відїхати до Шикаґа, щоби відбути 10 травня концерт з Шикаґовським Українським Хором.

Підчас цього концерту на галі перед сценою була виставлена для огляду громадян вигранa срібна чаша, яка стояла на столі, прикрашеним українською скатертю.

Підтримка громадян.

На концерті в Литовській Галі публика, як звичайно, прийшла невеликою громадою. Не зрушити черствого серця нашого загалу ні самопосвятою молоді, ні радіо-програмами, ні славою і признанням, які та молодь приносить нашій рочестерській Україні. Наші громадяни не дбають за це.

Та дарма, що на салі була лише горстка людей, але вони так тепло і гарно приняли наш концерт, що цілком задоволили чуття молоді.

На кінець допису мушу подати имена тих, що своєю пильністю заслужили відзначення на контесті:

I. мандоліни: Ольга Братусь, Анна Скорохода, Мирослав Цицик, Володимир Татига, Йосиф Гарасимчук, Михайло Колданський.

II. мандоліни: Елеонор Сак, Петро Головко, Степан Головко.

Альти: Розалія Головко, Микола Головко, Френк Вайда.

Чела: Іван Климців, Володимир Батрак, Теодор Головко, Теодор Пригода.

Баси: Марія Климців, Анна Дорофей, Іван Боднар.

Пяно: Стелла Климців.

Тімпані: Софія Дорофей.

З жалем зазначую, що ще одна музикантка, п. Марія Пригода, не могла приняти участи в цьому святі через хорість, але вірю, що серцем була вона з нами.

Л. Сорочинський,
діріґент оркестри.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

Звіт гол. рекордового секретаря, Івана Каштанюка.

(Продовження)

(9)

І так, загальні зіставлення тих квестіонарів виказують, що:

В 57 місцевостях секретарі наших відділів знають про істнування 649 сиріт. З того нараховують 447 сиріт по членах У. Н. Союза. Між тими половина хлопців, а половина дівчат, бо 325 одних, а 324 других. На думку відділових секретарів, а в деяких випадках і на загальну думку всіх членів відділів, між тими сиротами знаходиться 366 таких, котрим вистарчалаб лиш матеріяльна поміч, бо опіку мають від рідні або наданих опікунів. Таких сиріт, що не мають достаточної опіки і сейчас потребували би місця в Сиротинці, якби він був, після вище вимірненої опінії, а зглядно в часі подавання відповідей, було коло 134 хлопців і дівчат.

Ми вже попередніше намагалися були зібрати відомости щодо сиріт, бо їх треба нам було з самого початку плянування Сиротинця, однак це перший раз, що нам вдалося бодай таку приблизну інформацію дістати, і тому я хочу з сього місця щиро подякувати всім тим відділовим урядникам і членам, що квестіонарем допомогли мені тепер ті відомости зібрати.

Щодо такої молодіжи, яка могла би сейчас зачинати творити свої самостійні відділи „повнолітних", квестіонар виказує, що в пятьох місцевостях є відповідні до того обставини, з чого в двох, уже по тих обчисленнях, зорґанізувалися, а в трох справа в тоці і є повна надія, що увінчається пожаданим успіхом. В 15 інших місцевостях акція в тім напрямку ведеться і справа дозріває, так, що в короткій будучности можна сподіватися коло 20 таких відділів молодіжи.

Це відноситься до тої молодіжи, яка вже знаходиться в рядах орґанізації, а це в молодечім департаменті, і вкоротці вона чимраз численніше повинна би переходити до повнолітних членів.

Після зібраних квестіонарем даних довідуємося, що в 76 місцевостях знаходиться і доростає також така українська молодіж, яка досі з нашою орґанізацією не мала контакту, а яку, на думку наших відділових урядників, можнаб до орґанізації також чимраз численніше приєднувати, якби завести в життю орґанізації щось більше для такої молодіжи підходячого до вимог і способів ведення їх товариського співжиття. Квестіонар запитував, що саме заводити, однак ніяких позитивних проєктів у тій справі не приніс. По відокремлених голосах слідно, що ту справу треба трактувати в кождім випадку осібно, достосовуючися до місцевих обставин.

93 відділів У. Н. Союза вповні одобрюють наші дотеперішні заходи і пляни щодо приєднання молодіжи, тай приобіцяли не лиш моральну або радше фізичну, але й матеріяльну поміч.

21 відділів подали думку, що, хотячи нашу молодіж приєднувати до орґанізації батьків, потрібно, щоби орґанізація давала дивіденди, так, як це роблять асекураційні компанії, а відділовим діловодчикам сталу і добру платню. Не подали однак, звідки на це взяти грошей.

Щодо Пласту, то квестіонар виказав, що в 57 місцевостях є можливість розпочаття акції його орґанізовання. З того в 23 уже тепер можна би роботу зачинати. 78 відділів виказують, що якби був Пласт, то можна би приєднати богато дітей до молодечого департаменту, тим більше, якби обмеження, щоби приймати тільки дітей членів, знести. 159 відділів, отже й такі, в котрих тепер нема в тім віці дітей в молодечім департаменті ані взагалі в місцевости, заявили готовість пластову ідею ширити і по можности попирати матеріяльно.

Біда однак у тім, що акція орґанізації Пласту мусить вестися льокальними силами, передовсім зпоміж самої молодіжи, а таких сил нам майже цілковито бракує, бо з квестіонаря показується, що тільки в 26 відділах можна на такі сили покладати надію, і то дуже слабу, бо лише в 7 відділах знайшлися одиниці, що вже є з Пластом (Скавтом) дещо познакомлені і малиб охоту таку акцію вести; а в 19 знаходяться здібні до того хлопці і дівчата, котрі, на думку відділових урядників, надавалисяб до проводу молодіжи, якби їх відповідно підготовити.

З повищого зіставлення виходить, що ми не маємо сил, щоби зараз починати на більшу скалю пластовий рух; однак, на мою думку, зібрані відомости доказують, що ми про справу заговорили якраз на часі і побачили, що наскільки теперішні грізні обставини з огляду на безробіття не станули би на перешкоді, то якраз початок з такими силами був би найвідповіднішим, тимбільше, що це є новість для всіх нас і її з меншого зачинати і розвивати лекше, ніж відразу на більшу скалю. Та, як виказує квестіонар і як того треба сподіватися, хоч нині нема потрібного матеріялу на виведення пластового руху при У. Н. Союзі на більшу скалю, то він дозріває і вже в найближчій будучности певно буде.

У нас в головній управі вже є Центральна Рада. Поважна частина відділів відгукнулася, що готова потворити в себе Місцеві Пластові Ради і дати всяку можливу моральну і матеріяльну поміч, однак тому, що, як зібрана статистика виказує, задля браку підготовання в самої молодіжи, то є задля браку лідерів на місцях, без попереднього придбання і приготовання тих же справ дальше поступати не може.

(Дальше буде)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Гром. Довбенко переслав $130 коляди на Рідну Школу в Рідним Краю. Коляду зібрало Товариство Українських Горожанок. Жертву зложили такі особи: по $5: пані: Ялова, Лобяк, З. Слободзян, Т. Володшин, п. Колодій, І. Олійник, Ферис, д-р П. Дубас, п-ні Кобзар; по $3: п-ні Т. Насієвич, П. Мелько, Савуляк, п-ні Прайс, Слободзян, Вишиванюк, А. Григулик, Кручин, Андрушко; по $2: п-ні: Савчин, Янковська, Рудакевич, Рій, Рутецька, Угорчак, Педех, Ева Ничипор, пани: Ничипор, Ол. Кулик, С. Кулик, п-ні Горпуль, Ковалюк, Н. Самбір; по $1: п-ні: Дорчук, Сітарська, Квасінська, п. П. Кирилюк, п-ні Москалюк, Краковецька, Брендзей, п. П. Зукол, п-ні Шмильська, Суткевич, п. І. Пелеuська, п-ні Кіш, п. Шагала, п-ні: Міхалець, Микитюк, Карошна, Николаїв, І. Рибак, Павлюк, Бєлюх, пани: Т. Дарморай, Костецький, п-ні: Джмелик, Л. Клапко, Олійник, З. Стрижак.

Загальна сума $130. Вислано через Обеднання.

ЧИСЛО ЧУЖИХ ЧАСОПИСІВ У ФРАНЦІЇ.

Тепер у Франції виходить 167 часописів у 25 чужих мовах. Із того числа припадає на: італійські 30, англійські 24, російські 21, німецькі 18, еспанські 15, польські 14, еспераниські 7, мадярські 4, грецькі, українські і жидівські по 3, арабські й анамітські по 2, ірляндські, чехословацькі, румунські, шведські, мексиканські і югославянські по одній. В інтернаціональній мові „Ідо" виходить два часописи.

ХМАРОДЕРИ В СТАРОВИНУ.

Помилкою є думати, що щойно в наших часах люди навчилися будувати багатоповерхові будинки. Вже в старинних часах стояли у Картаґіні (в Африці) доми на 8—9 поверхів. Також у старинному Римі пробували ставити можливо найвищі будинки, так що поліція визначила найвищу міру для будівель: 20 метрів. Найвищі будинки в тих часах були у Царгороді. По словам тодішних письменників 14 і 15-поверхові будівлі не були нічим надзвичайним у Царгороді.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

МЕШКАНЦІ ОСТРОВА ТРІСТАН ДА КУНГА.

Після довгої подорожі приїхав до Савтгемптону (в Англії) великий заокеанський пароплав „Артуріяс". Підчас подорожі, коли море було дуже тихе, „Артуріяс" причалив до острова Трістан да Кунга. Острів цей сторчить із моря серед безмежної морської пустелі Атлянтійського океану, між Америкою й Африкою. Цей острів один з найсамітніщих частей нашої землі, а номінально належить до Великої Британії.

В 1890 році відвідав був острів Трістан да Кунга британський кружляк. Тоді на острові було всього 82 людей. Мешканці острова дуже злякалися, як побачили „Астуріяс" і зпочатку тікали між ними переполох. Ще ніколи навіть із далека не бачили такого великого корабля. Вкінці підійшли до корабля. Мешканці острова, між якими є й Европейці, без ріжниці пола є дуже неначно зодягнені. Замісць обуви, обмотують ноги ганчірками. Подорожні „Астріяса", між якими було богато міліонерів, обдаровували вбогих мешканців. Роздали більше як тисячу капелюхів, шапок, ліків, поживи, одягів і іншого. Дали і цукор, який мешканці вперше бачили. Старшиною на острові є якийсь Ірляндець, що живе вже там 36 літ.

— Коли я вечером лежу в ліжку, а місяць світить, то нераз бачу, як тапети оживають.
— Я сказав би, що то нерви.
— А я сказав би, що то блощиці!

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА. (12)

Скоро Тарзан переконався, що він знаходиться на малому острові, вкритому джунґлями. Блукаючи по острові на самоті, він відчував потребу мати собі товаришів і приятелів. Та хто міг стати йому за приятеля на цьому острові? Такими приятелями могли бути мавпи, яких усеж ліпше, ніж нікого не мати. Алеж він убив їх короля, а також переміг у боротьбі Акута. Вони тому ставилися до нього ворожо.

Проходячи ліниво джунглями, одного разу Тарзан побачив білу пантеру, що перекрадалася поміж деревами. Йому потрібно було кишки цієї пантери для лука, а футра для свого вбрання. Тому почав слідити за нею, щоб вибрати зручну хвилину для нападу. Пантера вскочила на одно велике дерево й притиналючись черевом до товстої гилки, обережно посувалася на-... [illegible]

Тарзан побачив під деревом мавпи з племени Акута. Вони безпечно розташувалися на прогалині під деревом. Над ними притаїлася пантера, готуючись до нападу. Акут був найближче до неї й не помічав, що над ним висіла біда. Тарзан обережно виліз на те саме дерево й притаївся на гильці вище, над самою пантерою. В своїй руці він тримав саморобленний камінний ніж. Пантера приготовилася кинутися на Акута.

Акут побачив пантеру несподівано над собою, але так близько, що вже годі було ратуватися. Він немовби прикипів до місця. Одночасно з тим, як пантера кинулася з дерева на Акута, Тарзан кинувся на неї. Лівою рукою він схопив пантеру за шию, а в правій високо підносив угору свій камінний ніж, щоб ним ударити її. Падаючи в двох з пантерою майже на самого Акута, Тарзан з силою встромив свій ніж в її серце.